نەوشیروان مستەفا: بەرگریی لە میدیای ئازاد دەکەین

سازدانی: هۆشیار عەبدوڵا

نەوشیروان مستەفا لە ساڵیادی هەڵبژاردنە مێژویەکەی 2009/7/25ی پەرلەمانی کوردستان کە لیستی گۆڕان سەرکەوتنی بەرچاوی بەدەستهێنا تەئکید لەوە دەکاتەوە کە بزوتنەوەی گۆڕان سەرکەوتنی بەدەستهێناوە.

لەم دیدارەدا کەبەرنامەی ڕوبەڕوی کەناڵی KNN لەگەڵیدا ڕێکیخستوە، نەوشیروان مستەفا سەرۆکی بزوتنەوەی گۆڕان باس لەوە دەکات کە لەماوەی (18)ساڵی ڕابردودا، خەڵك پێی وابو، ئەوەی ببێت بە حیزبی بۆ مشەخۆری‌و ئیمتیازاتە، بەڵام بزوتنەوەی گۆڕان هەوڵیداوە مەنزومەی قیەمی ئەخلاقی سیاسیی لەکوردستانی عێراقدا بگۆڕێت.

KNN : ساڵێك تێدەپەڕێت بەسەر (7/25)دا، ئەو ڕۆژەی بۆ گۆڕان بوەتە ڕۆژێکی مێژویی‌و زۆر باسی دەکرێت، ئەو ڕۆژەی کە گۆڕانخوازەکان، یاخود ئەوانەی کە پشتیوانیی ئێوەیان کرد، توانییان ژمارەیەکی گەورە، یاخود فراکسیۆنێکی بەهێزی پەرلەمانیتان بۆ دروست بکەن، ساڵێك تێدەپەڕێت بەسەر ئەو مێژوەدا، بزوتنەوەی گۆڕان، یاخود گۆڕان چی کردوە؟

نەوشیراون مستەفا: ئەگەر حسابی ئەوە بکەین کەچەند کەسمان تەعین کردوە، یاخود موچەمان بۆ چەند کەس بڕیوەتەوە، ڕەنگە ئەوە گونجاو نەبێت، بەڵام ئێمە لەسەر ئاستی سیاسیی تەماشای کارەکە دەکەین، ئێمە چەند ئیشێکی گەورەمان کردوە، گرنگترین شت ئەوەیە کە ئێمە ئسلوبی ململانێی سیاسییمان لە کوردستانی عێراقدا، لەبنەڕەتەوە گۆڕی، بەدرێژایی (50)ساڵی ڕابردو، هەرچەند لە جوڵانەوەی کورددا ناکۆکی دروست بوبێت، موناف‌ەسە دروست بوبێت، ململانێ دروست بوبێت، لایەك پەنای بردوەتە بەر چەك بۆ ئەوەی بەزەبری چەك سەر بە لایەکی دیکە دابنەوێنێت، یاخود ناکۆکییەکانیان بە زەبری چەك بەلادا بخەن، ئێمە بۆ یەکەمینجار لەمێژوی نوێی کوردستانی عێراقدا، ئسلوبی ململانێی سیاسییمان گۆڕی لە ململانێی چەکدارەوە بۆ ململانێی سیاسیی و پێموایە، ئەوە سەروەرییەکی گەورەیە کە بۆ گۆڕان تۆمار دەکرێت، ئێمە ناکۆك بوین لەگەڵ حیزبە دەسەڵاتدارەکاندا، بەڵام پەنامان نەبردە بەر چەك، پەنامان نەبردە بەر توندوتیژیی، پەنامان نەبردە بەر شەڕ، پەنامان نەبردە بەر بێگانە، بەڵکو پەنامان بردە بەر میللەتەکەمان و سندوقی دەنگدان، پەنامان بردە بەر هەڵبژاردن و پێشموایە، ئێمە سەرکەوتوبوین، ئێستا توانیومانە هێزێکی سیاسیی ڕێکخراو، چەند فراکسیۆنێکی سیاسیی لەهەولێرو لەبەغدا، لەسەر جادە هێزێکی سیاسیی بۆ ململانێی سیاسیی ئامادە بکەین، شانبەشانی ئەمە، گۆڕینێکی دیکەمان بەدیهێناوە، ئەویش ئەوەیە کە لەماوەی (18)ساڵی ڕابردودا، خەڵك پێی وابو، ئەوەی ببێت بە حیزبی بۆ مشەخۆرییە، بۆ ئیمتیازاتە، بۆ ئەوەیە کە تەعین بێت، بۆ ئەوەیە کە وەزیفەیەکی باشتر وەربگرێت، ئێمە هەوڵمانداوە، مەنزومەی قیەمی ئەخلاقی سیاسیی لە کوردستانی عێراقدا بگۆڕین بەوەی کە کاری سیاسیی و بەشداریکردن لەکاری سیاسیی تەنیا بۆ مشەخۆری نییە، بەڵکو بۆ خۆشەویستیی نیشتمانە، بۆ خۆشەویستیی گەلە، بۆ بەدیهێنانی بەرژەوەندییە باڵاکانی نەتەوەیە، بۆ ئەوەیە کە لە ژیانی ڕۆژانەدا لە کاروباری حکومەتیدا، خزمەتکردن بە خەڵك، چاککردنی پەیوەندیی لەگەڵ کۆمەڵانی خەڵك، دەستپاکیی، داوێنپاکیی، دڵسۆزیی لە ئیشوکاردا، دڵسۆزیی بۆ گەل، دڵسۆزیی بۆ نیشتمان، ئەمە لەو قییەمە سیاسییە بەرزانەن کە گۆڕان جارێکی دیکە هێناونیەتەوە بۆ سەر ساحەی کارکردنی سیاسیی، ئەوانەی کە دێن لەگەڵ ئێمەدا ئیش دەکەن، نەك هەر هیچ ئیمتیازێکیان دەست نەکەوتوە، بەڵکو بەهۆی ئەوەوە کە ئەو گۆڕانە بنەڕەتییەمان کردوە لە ململانێی سیاسییدا، ئەو گۆڕانە بنەڕەتیەمان کردوە لە ئەخلاقی سیاسییدا، هەزاران کەس لەئێمە توشی قوربانیدان بون، توشی سزا بون، توشی نارەحەتی بون، توشی نانبڕین بون، توشی فەقیری بون، توشی بێکاری بون، لەنرخی ئەوەدا، ئەوەمان داوەو پێشموایە، ئەوە سەرکەوتنی گەورەیە، بێگومان لەپاڵ ئەم دو سەرکەوتنەدا کە بەدەستمانهێناون، لەپاڵ ئەم دو گۆڕانەدا کە کردومانە، گۆڕانی دیکەشمان کردوە،

ئەویش ئەوەیە کە تا حەددێکی زۆر دەتوانین بڵێین، ئێستا قیادەی سیاسیی کورد، هەرێمی کوردستان، پەرلەمانی کوردستان، لەکاروبارەکانیاندا بەجۆرێك لە جۆرەکان شەفافییەتێکیان پەیدا کردوە، لە گفتوگۆکانی ئەم دواییەی وەفدی کوردی لەبەغدا دەتوانن نمونەکە بهێننەوە.

KNN: درێژە دەدەن بەم نەهجە، بەم سیاسەتە، بەتایبەت کە لەدوای (7/25)ەوە، بۆ نمونە ئێوە دەتانتوانی بەشداریی بکەن لەحکومەت، بەڵام نەتانکرد، تا کەی و تا چەند درێژە دەدەن بەم نەهجە بۆ ئەوەی کە ئەم مەنزومە ئەخلاقییەی کە باسی دەکەیت، لە کوردستاندا بیکەن بە نەریت، یاخود کلتورێکی سیاسیی؟

نەوشیراون مستەفا: ئەوە بەستراوە بەهەڵسەنگاندنی هەلومەرجی سیاسیی کوردستانەوە، ئێمە کار بۆ ئەوە ناکەین کە بە تەنیا هەر رەخنە بگرین و هەر بڵێین فلان شت خراپە و بێگومان ئێمە هەر کارێکی باش کە حکومەت بیکات، پشتیوانیی لێدەکەین و دەنگی بۆ دەدەین و ئیسپاتیشمان کردوە لە پەرلەمانی کوردستان، ئەو شتانەی کە ئێمە بەلامانەوە راستو باش بون، پێمانوابوە قازانجی میللەتەکەمانی تێدایە، بەبێ ئیعتیراز ئێمەش موافەقەتمان لەسەر کردوە و دەنگمان بۆ داوە، ئێمە ئیش بۆ ئەوە دەکەین لە پاشەڕۆژدا بێگومان دەسەڵاتی سیاسیی بگرینە دەست، یەعنی ئەو بەرنامە سیاسییەی کە ئێمە هەمانە، بەتەنیا بە موعارەزەیی جێبەجێ نابێت، رەنگە لە رێگەی ئەوەی کە ئێمە موعارەزە دەکەین، رەنگە بتوانین بەرامبەرەکەمان ناچار بکەین هەندێك جار وەکو چۆن لە دۆمینەدا بەرامبەرەکەت مەجبور دەبێت لەجیاتی ئەوەی کە پولەکە لەدەستیدا بتۆپێت، مەجبورە بێتە خوارەوە، هەندێك جاری وا هەیە کە دەسەڵات ئیجبار دەکەیت هەندێك شت بکات بەقازانجی خەڵك، کە لە ئەنجامی زەختی تۆدایە، رەنگە ئێمە نەتوانین هەمو شتەکان بەدەستی خۆمان بکەین، بەڵام لاکەی دیکە ئیجبار دەکەین کە ئەو بیکات بە قازانجی میللەتەکەمان، لەو کاتەدا ئێمە پشتیوانیی دەکەین، ئێمە لە پاشەڕۆژیشدا کار بۆ ئەوە دەکەین کە فیعلەن دەسەڵات بگرینە دەست و لە رێگەی دەسەڵاتەوە ئەو بەرنامە سیاسییەی کە هەمانە جێبەجێی بکەین.

KNN : سەبارەت بەوە کە بەرامبەر ناچار دەکەن کۆمەڵێك ئیش بکات، دواجار دەرژێتەوە جۆگەلەی ئێوەوە، ئەوەی کە لە سەردەمی هەڵبژاردنەکانیشدا وەکو نوکتەیەکی سیاسیی باس دەکرا کە هەتا شەقامێك قیرتاو دەکرا، دەیانوت ئەمە دەستخۆشییە بۆ گۆڕان، یان ئەوەی کە دەوترێت، تەنانەت دیاریکردنی بودجەی ئەحزاب و بڕینی بەشێکی ئەم بودجەیە، دیسانەوە هەر لەژێر فشاری ئۆپۆزسیۆن و بەدیاریکراویش بزوتنەوەی گۆڕاندا بوە، ئەمانە بەدەستکەوتی خۆتان دەزانن؟

نەوشیراون مستەفا: بەڵێ، هەرچی شتێکی باش لەم وڵاتەدا بکرێت، بە دەستکەوتی خۆمانی دەزانین، یان هیچ نەبێت دەستێکی ئێمەی تێدایە.

KNN : بابێینە سەر تەوەری دوەم کە ئازادی رادەربڕین و ئازادی رۆژنامەگەریە، ئازادیی، لە ستراتیژی سیاسیی ئێوەدا چییە؟

نەوشیراون مستەفا: ئازادیی، لە ستراتیژی سیاسیی ئێمەدا و چەمکی ئازادیی بە گوێرەی زەمان، بە گوێرەی زەمین، بە گوێرەی جیاوازی ئایدیۆلۆژی، جیاوازە لە گروپێکەوە بۆ گروپێکەوە دیکە، حیزبێکی شمولی، یاخود ئایدیۆلۆژیەتێکی شمولی، ئایدیۆلۆژیەتی لیبراڵی مەفهومی جیاوازیان هەیە، بێجگە لەوەش ئازادیی لەلای چینییەکان، لەلای نیپاڵییەکان، لەلای ئینگلیزییەکان، لەلای ئەمریکاییەکان، لەلای سویدییەکان، هەریەکە بەجۆرێك لە ئازادیی تێدەگات، بەڵام بێگومان ئێمە ئازادیمان بەلاوە گرنگە کە بریتییە لە ئازادیی سیاسیی، ئازادیی کۆمەڵایەتی، ئازادیی رۆشنبیریی، دابینکردنی ئەم جۆرە ئازادییانە لەناو کۆمەڵگەی کوردیدا بەلای ئێمەوە زۆر زۆر گرنگن، ئێمە پێمانوایە، ئازادیی تاك، یان ئازادیی کۆمەڵ کاتێك تەواو دەبێت کە دەگاتە سنوری دەستپێکردنی ئازادیی تاکێکی دیکە یان کۆمەڵێکی دیکە و پێمانوایە، تەنیا سنور بۆ ئازادیی ئەوەیە کە دەستدرێژی نەکردێتە سەر ئازادیی خەڵکی دیکە، مەفهومی ئازادیی لای ئێمە ئەوەیە.

KNN: ئێستا لە کوردستاندا و لە دۆخە سیاسییەکەشدا، باس لەوە دەکرێت، باس لەسنوردانان بۆ ئازادیی دەکرێت بە بیانوی خراپ بەکارهێنانی ئازادییەوە، بۆچونتان لەم بارەیەوە؟

نەوشیراون مستەفا: ئەوە بۆچونێکی ورد نییە، چونکە لە کوردستاندا یاسای رۆژنامەگەریی دەرچوە، خراپ بەکارهێنانی رۆژنامە، ئەو قانونە دەتوانێت رێگەی لێ بگرێت، ئەگەر بە رێکوپێکی جێبەجێ بکرێت، بەڵام بەداخەوە ئەو قانونە کە نزیکەی دو ساڵە لە پەرلەمانی کوردستانەوە دەرچوە، بەڵام تا ئێستا لە دادگاکانی کوردستاندا جێبەجێ نەکراوەو پێموایە، ئەگەر ئەو قانونە جێبەجێ بکرێت، رەنگە تا ئەندازەیەکی زۆر بتوانێت رێگە لەوە بگرێت کە ئازادیی رۆژنامەوانی خراپ بەکار نەهێنرێت.

KNN: بۆچونێك هەیە کە سیاسییەکانی کورد وەك پێویست لە ئازادیی تێنەگەیشتون، کێشەی تێگەیشتن لە ئازادییان هەیە؟

نەوشیراون مستەفا: پێموایە، ئەوە راست نییە، سیاسییەکانی کورد بەدرێژایی تەمەنی خۆیان کاریان کردوە لە پێناوی دابینکردنی ئازادییدا، باوەڕم وایە کە بەچاکی لە ئازادیی تێگەیشتون، بەڵام وەختێك تۆ دەگەیتە دەسەڵات، پاراستنی دەسەڵات دەکەوێتە سەرو پاراستنی ئازادییەوە.

KNN: با بێینە سەر مەسەلەی ئازادیی رادەربڕین، رادەربڕین یاخود ئازادیی را لە ستراتیژی بزوتنەوەی گۆڕاندا چۆنە؟

نەوشیراون مستەفا: ئازادیی رادەربڕین لەلای ئێمە چ لەئاستی تاکو چ لەئاستی کۆمەڵ، ئازادیی رادەربڕین بریتییە لەوەی کە رۆژنامەی ئازاد هەبێت، تەلەفزیۆنی ئازاد هەبێت، رادیۆی ئازاد هەبێت، سینەمای ئازاد هەبێت، بێجگە لەوە خەڵك ئازادیی خۆپیشاندان و مانگرتن و رێپێوان و کۆکردنەوەی ئیمزای هەبێت، هەروەها دەیبەستینەوە بەوەی کە دەبێت دادگا سەربەخۆ بێت، ئازادیی هەبێت، زانکۆکان سەربەخۆ بن و ئازادییان هەبێت، مزگەوتەکان سەربەخۆ بن و ئازادییان هەبێت، بازاڕ سەربەخۆ بێت و ئازادیی هەبێت، ئەمە هەموی بە یەکەوە گرێدراوە لەگەڵ یەکتریدا.

KNN: جیاوازیی هەیە لەنێوان راگەیاندن، یاخود ئازادیی راگەیاندن لە دۆخی شۆڕشدا، لە دۆخی حوکمڕانیدا؟

نەوشیراون مستەفا: بەڵێ، بێگومان لە زەمانی شۆڕشدا، من باسی شۆڕشی کوردستانی عێراق دەکەم، نامەوێت مەسەلەکە بگشتێنم، تەعمیمی بکەم بۆ هەموی، لەسەردەمێکدا کە تۆ لە شۆڕشدای خەباتی چەکدار دەکەیت، خەباتی نهێنیی دەکەیت، خەباتی رێکخراوەیی دەکەیت، لە بەرامبەری تۆدا هێزێکی دڕندە بەهەمو چەکێك و شەبەکەیەکی جاسوسی فراوانی و راگەیاندن و ئیعلام و ئەمانەی هەیە، لەو حاڵەتەدا رەنگە پاراستنی ئاسایشی شۆڕشەکە، یان پاراستنی ئاسایی جوڵانەوە چەکدارەکە، پاراستنی ئاسایشی رێکخراوە سیاسییەکە، ئەولەویەتی هەیە لەچاو مەسەلەی ئازادییدا، یەعنی پاراستنی ئاسایشی شۆڕشەکە تاحەددێکی زۆر سنور دادەنێت بۆ ئازادیی رادەربڕین و ئازادیی بچوك دەکاتەوە، لەکاتێکدا هەمو شۆڕشەکە لەپێناوی بەدیهێنانی ئازادییدا ئیش دەکات، وەختێك کە تۆ دەسەڵاتت گرتە دەست، مەفروزە ئازادیی لە وڵاتەکەدا جێبەجێ بکەیت، مەفروزە ئەو بەڵێنانەی کە کاتی خۆی بەخەڵکتداون جێبەجێیان بکەیت، تۆ لە فەترەیەکدا کە فەترەی شۆڕش بوە، داوات لەخەڵك کردوە، قوربانیی بدەن، قوربانییان تەنیا بە ژیانی خۆیان نەداوە، بەڵکو قوربانییان بەوە داوە کە تەنازولیان لە بەشێك لە ئازادییەکانی خۆیان کردوە لەپێناو ئەوەی کە ئازادییەکەی گەورەتر بهێننەدی کە ئەویش ئازادیی وڵاتەکەیانە، وڵاتێکی ئازاد، بەتاکی ئازادو بەکۆمەڵی ئازادەوە دەبێت.

KNN: کاروانی سیاسیی ئێوە لەگەڵ کاروانی رۆژنامەگەریتان، تا رادەیەك بەیەکەوە دەستپێدەکات، بەتایبەت لەسەردەمی رۆژنامەی رزگارییدا، بۆچونێك هەیە کە ئازادیی راگەیاندن، یاخود ئازادیی بیروڕا لەسیاسەتدا سنوردارترە، تاکو رۆژنامەگەریی، وایە؟

نەوشیراون مستەفا: بەڵێ، ئەوە راستە، چونکە ئەوانەی دەچنە ناو رێکخراوێکی سیاسییەوە بەئارەزوی خۆیان، دەبێت پابەندبن بەبەرنامە سیاسییەکەوە، هەرچەندە ئەوە لەحیزبێکەوە بۆ حیزبێکی دیکەو لە رێکخراوێکەوە بۆ رێکخراوێکی دیکە دەگۆڕێت، پابەندبون بە بەرنامەی سیاسیی حیزبێکەوە، بەشێك لەو ئازادییەت لێ دەستێنێتەوە، بێگومان ئەمە لە حیزبێکی شمولیدا، لە حیزبێکی تۆتالیتاردا پابەندییەکە زۆر بەهێزترە، پەراوێزی ئازادیی زۆر کەمترە وەك لەحیزبێکی لیبراڵی، رەنگە پەراوێزی ئازادیی لە حیزبێکی لیبراڵیدا زیاتر بێت، ماوەی ئیشکردنت زیاتر بێت.

KNN:کۆمپانیای (وشە)تان دامەزراند بۆ رەخنە، بە فەلسەفەکەی خۆشتان رەخنە بەزمانی گوڵ، بەڵام ئێستا تا رادەیەك دەزگاکانی راگەیاندن وەکو ئۆرگانی بزوتنەوەی گۆڕان دەردەکەون، سیاسەتی ئاراستەکردن، یاخود سیاسەتی راگەیاندنی ئێوە چۆنە؟

نەوشیراون مستەفا: ئێمە لەسەر مەسەلەی ئەوەی کە ئایا کۆمپانیای "وشە"هەموی تەسلیم بە بزوتنەوەی گۆڕان بکەین، یان وەکو دەزگایەکی جیاواز و سەربەخۆ بمێنێتەوە، تا ئێستا لەناو خۆماندا لە گفتوگۆداین و ساغمان نەکردوەتەوە، من زۆر بەلامەوە گرنگە کە لە کوردستاندا دەزگای راگەیاندنی ئازاد هەبێت، زۆر زۆر بەلامەوە گرنگە کە ئێمە چاو لە میللەتانی پێشکەوتوی دنیا بکەین، میللەتانی پێشکەوتوی دنیا، حیزبەکانیان دامودەزگای ئیعلامی تایبەت بەخۆیانیان نییە، رەنگە هەندێك دەزگای ئیعلامی هەبێت، بەشکڵێك لە شکڵەکان پشتیوانی لەسیاسەت، یان لەبیروبۆچونی حیزبێك بکات، بەڵام بەم شیکڵەی ئێستا لە کوردستاندا هەیە، رەنگە تەنیا وڵات کە وابێت، سوریا بێت، ئەگینا لەهەمو وڵاتانی دنیا، تورکیا بە نمونە بهێنینەوە، یان تەنانەت ئێران بە نمونە بهێنینەوە کە دو وڵاتی دراوسێی ئێمەن، یان کوەیت بەنمونە بهێنینەوە، ئەحزاب لەوێ بەم دەزگای راگەیاندنە نییە کە هەیە، لەکوردستان عێراقدا وەختێك هەمو حیزبە دەسەڵاتدارەکان دامودەزگای حکومەتیان بە کاملیی بەدەستەوەیە، میزانییەی حکومەتیان بە کاملیی بەدەستەوەیە، هێزە چەکدارەکانی وڵاتەکەیان بە کاملیی بەدەستەوەیە، تۆ چۆن دەتوانیت ململانێی فیکری سیاسیی لەگەڵ ئەم لایەنانەدا بکەیت، ئەگەر تۆش، وەکو چۆن ئەوان دەزگایەکی راگەیاندنیان هەیە، تۆش دەزگایەکی راگەیاندنت نەبێت بیروبۆچونەکانی تۆ رۆشن بکاتەوە، من تەمەننا ئەکەم، رۆژێك وای لێبێت کە هەمو دەزگا ئیعلامییە حیزبیەکان لە کوردستاندا ببن بەدەزگای ئیعلامی ئازاد و سەربەخۆ، حیزبەکان هەمو وەکو یەك وابن، ئەوساکە پێموایە، ئێمەش پێویستیمان بەوە نابێت دەزگای راگەیاندنی تایبەت بەخۆمانمان هەبێت.

KNN :ئەم قسەیەت، بۆنی ئەوەی لێدێت کە زیاتر بەلای ئەوەدا یەکلایی ببنەوە کە دەزگا راگەیاندنەکەتان بخەنە سەر بزوتنەوەی گۆڕان، بەتایبەت دەمەوێت، ئەوەت بیر بخەمەوە کە لەناو یەکێتیدا پرۆژەیەکت تەقدیم کرد، پرۆژەیەکی چاکسازیی کە تیایدا لەیەکێك لەبڕگەکانیدا هاتوە کە دەزگای ناوەندی راگەیاندن، بدرێتە دەست کۆمپانیا، ئێستا کۆمپانیای (وشە) خۆی کۆمپانیایە، خستنەسەر بزوتنەوەی گۆڕان جۆرێك لەجیاوازی دروست ناکات لەو بۆچونە؟

نەوشیراون مستەفا: وەکو باسمکرد، تا ئێستا ئەوەمان بەلایەکدا نەخستوە، بەڵام لەهەمو حاڵەتێکدا هەتا ئەو زەمانەی هەمو حیزبەکان لە کوردستاندا، دامودەزگای ئیعلامیی خۆیانیان هەبێت، بزوتنەوەی گۆڕانیش مەفروزە دەزگای راگەیاندنی خۆی هەبێت، بەڵام ئەوە بەو مانایە نییە کە "KNN " و سبەی و رۆژنامەی رۆژنامەو دەنگی گۆڕان هەموی بکرێت بە هی گۆڕان، لەهەمو حاڵەتێکدا ئێمە وەکو هێزێك کە باوەڕمان بە ئازادیی هەیە، باوەڕمان بەوە هەیە کە جوڵانەوەیەکی لیبراڵییە، پەراوێزی ئازادیی لەناو ئەو دامودەزگایانەی بزوتنەوەی گۆڕاندا زۆر زۆر زیاتر دەبێت لە پەراوێزی ئازادیی لەناو ئەو حیزبانەی دیکە کە ئێستا هەن، من ئومێدم وایە، بتوانین پارێزگاری ئەوە بکەین کە هەمیشە دامودەزگایەکی سەربەخۆ و ئازادمان هەبێت بۆ کاروباری راگەیاندن، بەهەمو شێوەیەك هەوڵدەدەین کە ئەو غەڵەتانەی لایەنە سیاسییەکانی دیکە لەبواری راگەیاندنی حیزبدا کردویانە، دوبارەیان نەکەینەوە.

KNN :ئەم پەراوێزی ئازادییە دەگاتە ئەوەی کە بتوانن رەخنە لەخۆشتان بگرن؟

نەوشیراون مستەفا: بێگومان لەدوای هەڵبژاردنی مانگی (7)ی ساڵی پارەوە، خۆم کە کۆبونەوەم کرد لەگەڵ هەمو ئەوانەی لە بواری راگەیاندنەکەدا ئیشیان دەکرد لە کۆمپانیای (وشە)، نازانم جەنابت لەوێ بویت، بەهەمویانم وت، بەهیچ جۆرێك رەحم بە برادەرەکانی خۆشمان نەکەن، چۆن رەخنە دەگرن، ئەگەر هەرچی کەموکورییەکیان کرد، رەخنەیان لێبگرن.

KNN :لە روبەڕوبونەوەی پێشودا، باستان لەوە کرد کە یەکێك لە ئامانجەکانتان وەکو بزوتنەوەی گۆڕان، پشتیوانیکردنی میدیای ئازادە، چۆن؟

نەوشیراون مستەفا: بەڵێ، ئێمە پێمانوایە، یەکێك لە کۆڵەکەکانی ژیانی دیموکراسیی لە وڵاتانی دنیا، میدیای ئازادە، رەخساندنی هەلە بۆ کارکردنی میدیای ئازاد، لەبەرئەوە لە کوردستانیشدا بەهەمو توانامانەوە داکۆکی و بەرگریی لە میدیای

ئازاد دەکەین، داکۆکی لێدەکەین لە روی سیاسیی و مادیی‌و قانونیی و مەعەوییەوە، پێمانوایە یەکێك لە کۆڵەکەکانی ژیانی دیموکراسی لە کوردستانیشدا دەبێت میدیای ئازاد بێت، بۆیە بەهەمو تواناماناەوە لە هەرچی بوارێکدا پێویست بێت، پشتیوانیی لەمیدیای ئازاد دەکەین.

KNN: بۆچونێك هەیە کە لە وەتەی میدیای ئازاد دروست بوە، دەسەڵاتی سیاسیی تا رادەیەکی زۆر پێی سەرخۆش نەبوە، لەناو هۆڵی پەرلەماندا، لە شوێنی جیاجیادا، باس لەوە کراوە کە ئەمانەی نوێنەرایەتی میدیای ئازاد دەکەن، سیخوڕن، دەستی بێگانەن، تابوری پێنجن، ئێستاش رەنگە تازەترین قسە ئەوە بێت کە رەنگە سەر بە ئێوەن وەکو بزوتنەوەی گۆڕان؟ ئەم دۆخە بۆ؟

نەوشیراون مستەفا: یەکێك لەو شتانەی لە کوردستاندا بەداخەوە، لەماوەی (18)ساڵی رابردودا چەسپیوە، ئەوەیە کە لە کوردستاندا فێر نەبون موعارەزە قبوڵ بکەن، بەڵکو یان ئاشتییەکی لەرزۆك هەبوە لەبەینی لایەنە سیاسییەکاندا و رێککەوتون لەسەر دابەشکردنی دەستکەوت و ئەوانە، یاخود شەڕیان کردوە، یەعنی دەستاودەستکردنی هێمنانەی دەسەڵات لە کوردستاندا هێشتا نەبوە بە نەریتێك، هەرچی چوە دەسەڵاتەوە، بە هەمو نرخێك دەیەوێت ئەو دەسەڵاتە بپارێزێت و پێیانوایە، میدیای ئازاد کە رەخنەیان لێدەگرێت دەبێت بە هۆی ئەوەی کە ئەوانە نەتوانن تا سەر لەسەر دەسەڵاتدا بەو شێوەیەی کە ئێستا بەڕێوەی دەبەن، بمێننەوە، وە ئەوانە عەیب و عارەکانیان دەردەخەن، میللەت هۆشیار دەکەنەوە، کەموکوڕییەکانیان پیشان دەدەن، ئەوانیش نایانەوێت لە دەسەڵات دابەزنە خوارەوە، نایانەوێت دەسەڵات دەستاودەست بکات لەدەستێکەوە، لەحیزبێکەوە بۆ حیزبێك، لە گروپێکەوە بۆ گروپێك، بەهەمو نرخێك پارێزگاریی خۆیان لە مانەوە لە دەسەڵاتدا دەکەن، یەکێك لەوانە ئەو بوختانانەیە کە بۆ رۆژنامەوانی ئازادی دەکەن.

KNN: هەڵوێستی ئێوە وەکو بزوتنەوەی گۆڕان، سەبارەت بەو هێرشە توندەی دەکرێتە سەر میدیای ئازاد، چییە؟

نەوشیراون مستەفا: بەلامەوە شتێکی ئاساییە کە دەسەڵات بەرگریی لەخۆی بکات، بەلامەوە شتێکی ئاساییە کە موقابیلی ئەو رەخنانەی کە لێی دەگیرێت ئەوانیش رونکردنەوە بدەن، بەڵام بەلامەوە ئاسایی نییە هەڕەشە بکەن، بەلامەوە ئاسایی نییە دەسەڵات بەکاربهێنن بۆ چاوسورکردنەوە، بۆ ترساندن، بۆ گڤ کردن لەمیدیای ئازاد.

KNN: یەکێك لە لەمپەرەکانی بەردەم میدیای ئازاد کە بەردەوام باسی لێوەدەکرێت، کێشەی داراییە، هەندێکجار جیاواز لەوەی کە حکومەت پرۆژەی نییە بۆ هاوکاریکردنی ئەم میدیایە، تەنانەت زۆرجار سەرچاوەکانی داهاتیان لە شێوازی ریکلام و ئەوانەش سنوردار دەکات، ئێوە وەکو ئۆپۆزسیۆن، پرۆژەتان چییە بۆ ئەم دۆخە کە وەکو هەڕەشە وایە لەبەردەم میدیا ئازادەکەدا، ئامانجتان پشتیوانیکردنیانە؟

نەوشیراون مستەفا: ساڵو نیوێك لەمەوپێش، داوام لە کۆمەڵێك خەڵکی قانونی کرد کە پرۆژەیەکمان بۆ بنوسن بۆ ئەوەی بینێرین بۆ پەرلەمان، ئەو زەمانە ئێمە فراکسیۆن و شتی وامان نەبو. لە گەڵ چەند رۆژنامەنوسێکدا کە لە بواری رۆژنامەوانی ئازاددا کاردەکەن، موناقەشەم کرد و لە گەڵ ئەو برادەرانە لەسەر ئەوەی کە ئایا ئێمە ئەو پرۆژەیە تەقدیم بکەین یان نا، پێشموایە کە ئەگەر پرۆژەکەمان تەقدیم کردبوایە، ئیحتیمالی زۆر هەبو کە لەوانەبوو قبوڵی بکەن، ئەو دۆستە بەڕێزانە باوەڕیان وابو کە پێشکەشکردنی ئەو پرۆژەیە لەو کاتەدا، کارێکی نادروستە لەبەر ئەم هۆکارەی خوارەوە، وتیان ئەگەر پرۆژەکەمان تەقدیم کرد، پارەیان بڕییەوە بۆ یارمەتیدانی رۆژنامەوانیی ئازاد، پێماندەڵێن، ئەوانیش بۆیە رەخنەیان نەگرت بۆ ئەوەی پارە وەربگرن و فیعلەن پارەیان وەرگرت و کڕیمانن، وتیان، ئەگەر رەفزیشی بکەنەوە، ئێمە لەسەر رەخنەگرتن بەردەوام بین، پێماندەڵێن، وەڵا ئەمانە بۆیە رەخنە دەگرن، داوای پارەیان کرد و نەمان داونەتێ، لەبەرئەوە وتیان با ئەوە بهێڵینەوە، ئەگینا لە وڵاتانی بچوکی وەکو کوردستاندا کە ژمارەی دانیشتوان کەمە کە بازاڕی ریکلام کەمە، کە بازاڕی فرۆشی رۆژنامە کەمە، کە خوێندەواری رۆژنامە کەمە، بەتەبیعەتی حاڵ دەوڵەت مەسئولە لەوەی کە بەجۆرێك لەجۆرەکان کۆمەکی دارایی دەزگاکانی راگەیاندن بکات، لە وڵاتێکی زۆر گەورەی وەکو بەریتانیا کە تا ئێستا وەکو (BBC) لە لایەن جۆرێك لە باجەوە بودجەی پێدەدرێت، کە هەمو کەسێك کە تەلەفزیۆنی هەبێت دەبێت باج بدات، باجی تەلەفزیۆن بدات، باجەکە

دەچێت بۆ(BBC) ، لە هەمان کاتدا ئەگەر ئەو پارەیە بەشی نەکرد لەپارەی یانسیب بەشێکی بۆ تەواو دەکەن، ئەگەر ئەوەش تەواوی نەکرد، لە پەرلەمانی بەریتانیا بە قانون پارەی پێدەدەن، واتە چی تیایە ئەگەر ڕۆژنامەوانی ئازاد لە کوردستانیشدا بە جۆرێك لە جۆرەکان حکومەت کۆمەکێکی داراییان بکات، وەکو باسم کرد، ئێمە وڵاتێکی بچکۆلەمان هەیە، بازاڕێکی بچوکمان هەیە، ڕیکلام بە ئەندازەی پێویست نییە، بەڵام تەبعەن ئەوە نەبێت بە سەبەبی ئەوەی کە ڕۆژنامەی پێ بکڕن و خەڵکەکانی پێ بکڕن و ڕۆژنامەوانی ئازادی پێ بێدەنگ بکەن‌و پێ کپ بکەنەوە.

KNN :دەوترێت، ئێوە زیاتر ئۆپۆزسیۆنێکی ئیعلامین، تا ئۆپۆزسیۆن بن لەناو هۆڵی پەرلەماندا، بە گوزارشتێکی دیکەش، ئەهجی سیاسیی خۆتان لەپشت ڕۆژنامەکانەوەو لەپشت میدیاوە زیاتر شاردوەتەوە تا چالاکییەکی سیاسیی لەسەر ناو هۆڵی پەرلەمان؟

نەوشیراون مستەفا: پێموایە، ئەوە حوکمێکی نادروستە، چونکە چۆن لە ئیعلامدا موعارەزەمان پیشانداوە لەناو هۆڵی پەرلەمانیشدا فراکسیۆنی گۆڕان شانبەشانی دو فراکسیۆنی دیکە لەگەڵێك مەسەلەی گرنگدا دەوری موعارەزەیان بینیوە، پرۆژەی بەدیلیان پێشکەش کردوە، ڕەخنەی مەعقولیان گرتوە و قسەیان کردوە، ئێمە هەم لە هۆڵی پەرلەماندا، هەم لە ئیعلامدا، لەسەر بەعزێك مەسەلە ئیعتیرازمان گرتوە و موعارەزەمان پیشانداوە و لە ئایندەیەکی نزیکدا کە لەبەغداش فراکسیۆنەکەمان کەوتەگەڕ، لەوێش دەوری خۆمان دەبینین.

KNN :یەکێك لە بۆچونە هەرە دیارەکانی ئێوە سەبارەت بە میدیای حیزب لەماوەی ڕابردودا، ئەوە بوە کە سێ وەزیفە و ئەرکی خراپی هەبوە، یاخود سلبی هەبوە کە بریتی بون لە: تاریکاندن و گەوجاندن و دێواندن، ئێستا جۆرێك لە میدیا دروستبوە، یاخود ئەوەی کە باس دەکرێت پێیدەوترێت میدیای سێبەر، بە ڕای تۆ، وەزیفەی ئەم جۆرە میدیایە چییە؟

نەوشیراون مستەفا: هەر عەینەن ئەو شتانەیە کە وەختی خۆی باسمانکردون.

KNN : یەعنی ئەو سێ وەزیفەیەیە؟

نەوشیراون مستەفا: هەر دیسانەوە تاریکاندنە، ونکردنی ڕاستییەکانە، گەوجاندنی خەڵکە و دێواندنی بەعزێك سەرکردە و ئەوانەیە، عەینی وەزیفە دەبینن، بەڵام ئەمانە لە سێبەر و لە تاریکیدا.

KNN :ئێوە تۆمەتبار دەکرێن بەوەی کە زەمانی ڕاگەیاندنی ئێوە، زەمانێکی زۆر توند و هێرشکەرە، زەمانێکە ڕەحم ناکات، بە مانایەك لە ماناکان، لەبەرامبەریشدا زۆرترین هێرش‌و پەلامار بۆ سەر ئێوەیە، هەندێکجار بۆ سەر شەخسی ئێوەیە، ئەم هاوکێشەیە لای تۆ چۆنە، یەعنی جۆرێك لە تۆمەتبارکردن هەیە لە هەردو بەرەکەوە؟

نەوشیراون مستەفا: وەکو باسمکردوە، ڕەخنەم گرتوە لە ئەدائی سیاسیی، ڕەخنەمان گرتوە لە سیاسەتی فڵان حیزب، ڕەخنەمان گرتوە لە سیاسەتی حکومەت، ڕەخنەمان گرتوە لە ئەدائی سیاسیی ئەنجومەنی وەزیران، ڕەخنەمان گرتوە لە ئەدائی سیاسیی پەرلەمان، ڕەخنەمان گرتوە لەو مەسەلانە، بەڵام بەهیچ جۆرێك داخڵی ناوزڕاندن و شکاندنی شەخس و ئەوانە نەبوین، چونکە ئێمە کێشەمان لەگەڵ شەخسدا نییە، ئێمە پێمانوایە: لە سیستمێکی باشدا ئینسانی خراپ جێگەی نابێتەوە، خراپەکە، یان دەبێت باش بێت، یان دەخرێتە زیندانەوە، لە سیستمێکی ناباشدا، ئینسانی باشیش یان مەجبور دەبێت لە گەڵیدا بڕوات، یان دەریدەپەڕێننە دەرەوە، لەبەر ئەوە ئێمە کێشەمان لەگەڵ سیستمی بەڕێوەبردندایە، ئەگەر سیستمێکی بەڕێوەبردن هەبێت، خەڵکی خراپ جێگەی تیا نابێتەوە، یان دەخرێتە زیندانەوە، یان دەخرێتە دەرەوەی سیستمەکە، لە سیستمێکی باشدا خەڵکە خراپەکانیش جێگەیان نابێتەوە، یەعنی بەمانایەکی دیکە، ئێمە موشکیلەمان لەگەڵ ئەدائی سیستمی بەڕێوەبردندا هەیە، نەك لەگەڵ ئەشخاسدا.

KNN:زۆرترین ئەو هێرشانە، یاخود ئەو قسانەی دەنوسرێن لە میدیای بەرامبەرەوە بەرامبەر بە بزوتنەوەی گۆڕان، زۆرترینیان بەرامبەر خودی نەوشیروان مستەفان، ڕات چییە، یاخود هیچ کاردانەوەیەکت هەیە بەرامبەر بەم نوسینانە؟

نەوشیراون مستەفا: ئەوەندەی پەیوەندیی بەخۆمەوە هەیە، گەردنیان ئازاد بێت، هیوادارم خوا هیدایەتیان بدات، ئەوانەی ئینسانی گومڕان بێنەوە سەر ڕێگەی ڕاست، یان ئەوانەی لەپشتی ئەوانەوەن، بێنەوە سەر ڕێگەی ڕاست.

KNN :ئەوانەی کە لەسەرت دەنوسن، دەیانخوێنیتەوە؟

نەوشیراون مستەفا: ئەوەندەی فریا بکەوم، بەڵێ، دەیخوێنمەوە، ئەوانە پۆلێنیشیان دەکەم لە عەقڵی خۆمدا، هەمو ئەوانەی کە رەخنەم لێدەگرن، یان رەخنە لە جوڵانەوەکە دەگرن، من بە نەزەری ئیعتبار وەریدەگرم، ئینجا ئەو رەخنەیە دڵسۆزانە بێت، یان دوژمنانە بێت، رەخنەکە راست بێت، یان درۆ بێت، بە نەزەری ئیعتبار وەریدەگرین، ئەگەر رەخنەکە راست بو، هەوڵدەدەین چارەسەری بکەین، ئەوەی ئیلاقەشی بە جنێوەوە هەیە، ئیهمالی دەکەین، ناڵێم گەردنیان ئازاد بێت.

KNN :ئێستا، ئەگەر لە دۆخێکی وادا بین و ئەوەی کە دەوترێت زۆرجار فەوزایەکی ئیعلامیی هەیە، وەزیفەی کێیە ئەو فەوزا ئیعلامییە ئەمە سنوردار بکات؟

نەوشیراون مستەفا: وەزیفەی یاسای رۆژنامەگەریە، ئەرکی دادگاکانە.

KNN :رات چییە سەبارەت بەم یاسایە، یاسای رۆژنامەگەریی؟

نەوشیراون مستەفا: ئەگەر ئەم قانونەی کە لە کوردستاندا دەرچوە، بەراورد بکرێت لەگەڵ قانونەکانی پێشو، لەگەڵ قانونی عقوباتی عێراقی، لەگەڵ ئەو قانونانەی کە لەعێراقدا هەبون، لەوان باشترە، بەڵام من ئومێدم وایە، باشتریش بێت.

KNN :دەوترێت، یەکێتیو پارتی کار بۆ هەموارکردنەوەی ئەم یاسایە دەکەن، چونکە پێیانوایە: جۆرێك لە ئازادیی زیاتر، یاخود ئەوەی کە خراپ بەکارهێنانی ئازادیی، ئەو گوزارشتەی کە خۆیان دایانهێناوە، لەم یاسایەدایە؟

نەوشیراون مستەفا: هیوادارم، بیر لەشتی وا نەکەنەوە.

KNN : ئەم پرسیارە، رەنگە تا رادەیەك شەخسی بێت، لە واژۆکردنی مۆڵەتی حیزبەکەتاندا و لە تەنیشت ناوەکەی خۆتدا نوسیوتە، نەوشیروان مستەفا ئەمین، رۆژنامەوان، تۆ خۆت بە رۆژنامەوان دەزانیت، یان سیاسیی؟

نەوشیراون مستەفا: ئەزانی من سێ جار پەساپۆرتم لە عێراق وەرگرتوە، یەکەم جار ساڵی (1970) وەرمگرتوەو لەسەر پیشەکەم نوسراوە (صحفی)، جاری دوەم ساڵی (1984) دەرمهێناوە کە مفاوەزاتمان دەستپێکرد، لەسەر ئەوەش هەر نوسراوە (صحفی)، لەدوای روخانی سەدامیش کە جارێکی دیکە پەساپۆرتێکم دەرهێناوە، لەسەری نوسراوە (صحفی)، بۆ مەعلوماتت، لە کۆتایی شەستەکانەوە، ئەندامی کارابوم لە سەندیکای رۆژنامەوانانی عێراقدا، ئەو زەمانەی کە هەمو چەند سەد رۆژنامەنوسێك لە عێراقدا هەبون، ئێستاش هەر ئەندامم لە یەکێتیی رۆژنامەنوسانی بەریتانیا، یەعنی بە پیشە رۆژنامەنوسم.

KNN : کەواتە سەرۆکایەتیی حیزبێك، یاخود بزوتنەوەیەکی سیاسیی پەسەند دەکەیت، یان سەرنوسەری رۆژنامەیەك؟

نەوشیراون مستەفا: بەداخەوە، نەمتوانیوە رێبازی ژیانی خۆم، یان رێبازی سەرەکیی ژیانم هەڵبژێرم، ئەگەر بەدەست خۆم بوایە، حەزم دەکرد ببومایە بە مامۆستای زانکۆ، بەڵام بوم بە سیاسیی، ئێستاش ئەگەر بەدەست خۆم بێت، رەنگە سەرنوسەری رۆژنامەیەکم پێ باشتربێت لەوەی کە سەرۆکایەتیی حیزبێك بکەم.

KNN :دوا پرسیارم ئەوەیە کە ساڵێك تێدەپەڕێت بەسەر بزوتنەوەیەکی سیاسیی تازەدا کە بە هەمو پێوەرێك، جۆرێك لە رچەشکاندنی تێدابوە و وەکو باس دەکرێت، ئەرکێکی سیاسیی قورسی لەسەرە، هەر لانیکەم لەبەرئەوەی کە ئۆپۆزسیۆنی دروستکردوە، بە کورتی پرسیارەکە ئەوەیە، ماندو نەبون؟

نەوشیراون مستەفا: بیسمیللا، تازە دەستمان پێکردوە .

سەرچاوە : سایتی سبەی